Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De president van de Algemene Rekenkamer
Postbus 20015
2500EA Den Haag

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Contactpersoon
Linda Hulspas
T: 06 29341464
Linda.hulspas@minbzk.nl

Kenmerk
2016-0000240054

Uw kenmerk

Datum 25 april 2016

Betreft Bestuurlijke reactie op het rapport energielabel voor koopwoningen

Geachte heer Visser,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport over het energielabel voor koopwoningen. Hierbij stuur ik u mijn bestuurlijk reactie op dit rapport.

Na het verwerpen van het Wetsvoorstel kenbaarheid energieprestatie gebouwen zijn door de Tweede Kamer drie moties[1] aangenomen die erop zijn gericht om de administratieve lasten en de complexiteit van het aanvragen van het energielabel voor de burger te verminderen. Dit heeft geresulteerd in een vereenvoudigd energielabel. Uitgangspunt hierbij was dat het energielabel goedkoper en eenvoudiger werd voor de huiseigenaar en voldoet aan de eisen die de Europese Commissie aan energielabels stelt. Deze vereenvoudiging brengt met zich mee dat er minder woningkenmerken hoeven te worden opgemeten en dat het aanvragen niet meer via een adviseur aan huis hoeft. Belangrijk blijft dat een betrouwbaar energielabel wordt afgegeven.

Bij het vereenvoudigen van het energielabel is het zoeken naar een balans tussen laagdrempeligheid en kwaliteit. Het vernieuwd energielabel is van kracht sinds 1 januari 2015 en ik ben niet ontevreden over de resultaten over een periode van ongeveer een jaar. Het onderzoek van uw rekenkamer en het onderzoek van BK Ingenieurs (Kamerbrief van 17 maart 2016, TK 2015-2016, 30196 nr. 430) laten zien dat het in de meeste gevallen goed gaat met het energielabel, maar dat er ook ruimte is voor verbetering. Hiertoe heb ik stappen gezet in 2015 en dat zal ik blijven doen in 2016. Daarnaast moeten de effecten van de handhaving nog zichtbaar worden: de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is in september 2015 gestart in met de handhaving van handhaaft de labelverplichting van mensen die hun woning verkopen of verhuren en gaat naar verwachting de kwaliteit van de controles door erkend deskundigen handhaven vanaf mei 2016. Hieronder ga ik graag in op een aantal concrete conclusies en aanbevelingen uit uw rapport.

1

1. TK 2012-2013, 33 124, nr. 22, 15 november 2012
2. TK 2012-2013, 33 124, nr. 24, 15 november 2012
3. TK 2012-2013, 33 124, nr. 25, 15 november 2012

Betrouwbaarheid energielabel
In uw rapportage over het energielabel voor koopwoningen wordt de betrouwbaarheid van het energielabel van voor 2015 vergeleken met het systeem per 1 januari 2015. Waar voorheen 150 kenmerken werden opgenomen in de woning, kan de woningeigenaar nu zelf met behulp van de webtool de 10 meest bepalende kenmerken invullen. Het energielabel is een bewustwordingsinstrument geworden. Met de Tweede Kamer is in 2014 in verschillende debatten gewisseld dat de vereenvoudiging zou leiden tot een minder nauwkeurig energielabel. Het uitgangspunt hierbij is dat een label in het nieuwe systeem maximaal één labelstap afwijkt van een label dat in het oude systeem met de uitgebreide opnamemethode werd gemaakt. Het kwaliteitsniveau van het label is daarmee naar mijn oordeel goed genoeg om zijn functie als bewustwordingsinstrument waar te maken. Het uitgangspunt dat een label in het nieuwe systeem maximaal een labelstap afwijkt is in de genoemde debatten door mij niet zo expliciet gecommuniceerd. Wel heb ik in december 2014 de Second Opinion over de vergroening van het energielabel naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin de effecten van de doorgevoerde vereenvoudiging op het energielabel uitgebreid worden behandeld. Uit dit rapport blijkt dat het merendeel van de afwijkingen zich beperkt tot één labelstap (92%). De Second Opinion concludeerde: *"De inijking van het Definitief Energielabel is op een navolgbare wijze afgeleid van NEN7120+NV. De uitkomsten hiervan zijn in lijn met het huidige stelsel en de afwijkingen zijn verklaarbaar uit de gewenste aansluiting bij nieuwe inzichten uit de markt."* Daarnaast heb ik in de Kamerbrief van 17 maart 2016 nogmaals aangegeven dat 90% van de nieuwe labels vallen in het interval plus of min één labelstap vergeleken met de oude methodiek van voor 2015 (53% van de energielabels blijft gelijk, 27% is één labelstap beter en 12% is één labelstap slechter).

U geeft aan dat ik in de Kamerbrief van 17 maart 2016 de afwijkingen naar een positiever label en een negatiever label niet goed heb weergegeven. Deze afwijkingen komen voort uit een rapport dat is verricht door DGMR en waarnaar in de Kamerbrief wordt verwezen. In het DGMR-rapport betekent een negatieve afwijking een stap naar een beter label, en een positieve afwijking een stap naar een slechter label. In de genoemde Kamerbrief zijn de terminologie en percentages uit het DGMR-rapport overgenomen. Uiteindelijk valt in totaal 92% van de labels binnen maximaal 1 labelklasse verschuiving. Gezien de uitdrukkelijke wens om tot een eenvoudiger systeem te komen, vind ik dit een zeer acceptabele uitkomst. Het nieuwe systeem levert in mijn ogen zo geen vertekend beeld van de werkelijkheid op.

U beveelt mij aan om de betrouwbaarheid van het energielabel te verbeteren door meer dan tien toetspunten te kiezen of door het aantal te bewijzen maatregelen te verhogen. Indien hiervoor wordt gekozen, zal dit hogere administratieve lasten voor de burger en extra ontwikkelingskosten met zich meebrengen. Daarnaast zal dit niet automatisch betekenen dat de betrouwbaarheid van het label verbetert. U stelt bijvoorbeeld dat er een grotere kans is op verkeerde labels door vrijstelling van bewijslast in de methodiek. Het klopt dat er wordt gewerkt met vrijstellingen. Sommige kenmerken van de woning moet de woningeigenaar echter altijd bewijzen om het energielabel te registreren, omdat dit enerzijds eenvoudig is te bewijzen en anderzijds grote invloed heeft op de energetische waarde van de woning. Alleen voor de optionele bewijsstukken geldt een vrijstelling, mits dit leidt

tot maximaal 1 labelklasse afwijking. Indien men deze vrijstellingen laat vervallen en de woningeigenaar kan een maatregel niet bewijzen, betekent dit dat de woning in een slechtere klasse komt, terwijl het aannemelijk is dat de maatregel wel is genomen. Het laten vervallen van de vrijstelling leidt dan juist tot een minder betrouwbaar energielabel.

Uit uw onderzoek blijkt dat 14% van de bewijzen niet voldoet aan de eisen die hieraan worden gesteld. Om de betrouwbaarheid te verhogen beveelt u aan om toezicht te houden op de kwaliteit van het energielabel. Hierin wordt voorzien. De ILT start naar verwachting in mei 2016 met de controle of erkend deskundigen terecht energielabels hebben gevalideerd en geregistreerd. De inspectie controleert zowel op basis van steekproeven als risicogericht aan de hand van signalen. Alle erkend deskundigen worden op termijn gecontroleerd. Erkend deskundigen die bewijsmateriaal onjuist hebben goedgekeurd en energielabels hebben geregistreerd kunnen een bestuurlijke boete krijgen.

Tot slot geeft u aan dat de opzet van het onderzoek van BZK naar de kwaliteit van het energielabel niet voldoet vanwege het risico op non-respons en de kleine steekproef. De kans op selectieve non-respons is in mijn ogen niet zo groot als u aangeeft. Enerzijds omdat in 47 gevallen de voormalige woningeigenaar het energielabel had aangevraagd. Anderzijds zijn er verhoudingsgewijs meer verschillen in het energielabel geconstateerd bij woningen waarin nog dezelfde eigenaar woont dan bij woningen die inmiddels een nieuwe eigenaar hebben. Hieruit ontstaat geen beeld van bewuste misleiding of fraude. Er is voor gekozen onderzoek te verrichten bij 140 woningen, omdat hieruit een goed beeld is af te leiden hoe betrouwbaar de labels zijn en welke verbeteringen kunnen worden doorgevoerd om de kwaliteit verder te verbeteren.

Effecten energielabel
U beveelt tot slot aan om over één of twee jaar een vervolgonderzoek uit te voeren om te kijken of huiseigenaren meer waarde gaan toekennen aan het energielabel en dat vervolgonderzoek zo in te richten dat niet alleen getoetst wordt of het energielabel werkt of niet, maar ook wat de redenen zijn. Ik onderken het belang van het monitoren van de effecten van het energielabel onder huiseigenaren en zal deze aanbeveling opvolgen. Mijn verwachting is dat de effecten zullen toenemen naarmate huiseigenaren meer gewend raken aan het energielabel in het aan- en verkoopproces van een woning. Ik laat een vervolgonderzoek naar de effecten en de achterliggende redenen daarom in 2017 uitvoeren.

Hoogachtend,
De minister voor Wonen en Rijksdienst,

drs. S.A. Blok